

Ponad 24 mln zł na inwestycje w 2013 roku

Uchwalenie budżetu na 2013 r. stanowiło najważniejszy punkt ostatniej, XXVI Sesji Rady Gminy Wejherowo. To na niej radni przegłosowali zarówno wysokość wydatków, jak i dochodów jakie Gmina uzyska

w bieżącym roku. Ponad 20 % wśród zaplanowanych kosztów przeznaczonych zostanie na działania inwestycyjne.

Czytaj więcej, str. 3

Kąpino ze strefą rekreacyjno-sportową!

Oficjalne przekazanie pierwszych obiektów powstającego parku rekreacyjno-sportowego miało miejsce 31 grudnia w Kąpinie. Odbędzie się ono w obecności Wójta Gminy Wejherowo Henryka Skwarło, zastępcy Wójta Macieja Milewskiego, pani sołtys Grażyny Baran, członków Stowarzyszenia Eko Kąpino z Wiktorem Kacmajorem na czele oraz licznie przybyłych mieszkańców.

Czytaj więcej, str. 5

ArtPark z prawdziwego zdarzenia w Bolszewie

Takiego placu zabaw w naszej Gminie jeszcze nie było. Pod koniec tego roku w parku przy remizie OSP w Bolszewie powstanie miejsce do wypoczynku dla całych rodzin. Poza strefą rekreacyjną przewiduje się też realizację w tym miejscu różnorodnych projektów artystycznych, związanych przede wszystkim z tematyką morską. **Czytaj więcej, str. 4.**

Galeria Jubilatów

Anna Bujak, 96 lat, Orle

Anna Grubba, 90 lat, Bolszewo

Anna Pranga, 91 lat, Gościcino

Klara Kupska, 101 lat, Orle

Stanisław Choduń, 91 lat, Gościcino

Wiktoria Grabowska, 96 lat, Łężyce

Uchwalono budżet Gminy Wejherowo

Długa dyskusja poprzedziła podjęcie przez Radnych uchwały dotyczącej kształtu budżetu Gminy Wejherowo na rok 2013. Ostatecznie po stronie dochodów zaplanowano kwotę 69 mln 415 tys. 246 złotych, a wydatków 90 mln 339 tys. 375 złotych. Największą ich część pochłonie oczywiście utrzymanie szeroko rozumianej oświaty. W tym roku Gmina wyda na nią 34 mln 666 tys. złotych. W kwocie tej przewiduje się m.in. następujące inwestycje: adaptacja budynku komunalnego (planowany Ośrodek Zdrowia w Bolszewie) na potrzeby Samorządowej Szkoły Podstawowej w Bolszewie – 2 mln 365 tys., dokończenie budowy sali gimnastycznej przy SP w Górze – 1 mln 300 tys., rozbudowa SP w Nowym Dworze Wejherowskim – 2 mln 175 tys., budowa parkingu i ogrodzenia przy SP w Gowinie i Orlu – 250 tys. zł., budowa sceny na boisku szkolnym przy SSP w Nowym Dworze Wejherowskim – 7 tys. 509 zł czy rozbudowa SSP w Bolszewie – 100 tys. zł.

Poza inwestycjami oświatowymi zaplanowana jest także budowa kolejnego etapu kanalizacji sanitarnej. W tym roku powstanie ona w Bolszewie w obrębie ulicy Strażackiej, Zamostnej i Leśnej. Pomiędzy ulicami Zamostną i Polną, a także w Kąpinie i Łężycach, przewiduje się stworzenie projektu kanalizacji deszczowej.

Równie strategicznym elementem w poprawie jakości mieszkania, w tym komunikacji w Gminie Wejherowo są drogi, które rów-

nież poddane zostaną znaczącej rewitalizacji. Wśród inwestycji dotyczących infrastruktury drogowej znajduje się przebudowa ulicy Wejhera w Gniewowie, Gościńskiej w Gowinie, Sołdeckiej w Bieszkowicach, Szerokiej w Kniewie, Łąkowej w Orlu, Grabowej i Kasztelańskiej w Gościcinie, Kwiatowej w Bolszewie, Długiej w Sopieszynie i rozbudowa drogi do Kąpina. Wydatki inwestycyjne obejmują również kontynuację budowy Turystycznego Szlaku Północnych Kaszub, przebiegającego w 13 km przez północne tereny naszej Gminy. Inwestycje obejmą również budowę punktów oświetlenia ulicznego, budowę miejsc rekre-

acji wraz z przystaniami w Warszkwie i Orlu, filię biblioteki gminnej w Bolszewie i budowę stref rekreacyjno-sportowych w Kąpinie, Bieszkowicach, Gościcinie, Gowinie, Zbychowie, Kniewie, Ustarbowie i Sopieszynie.

Ponadto podczas sesji radni uchwalili wieloletnią prognozę finansową na lata 2013-2028, przyjęli Program Oślonowy „Mleko w szkole” na lata 2013-2014, uchwalili Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii i zmienili budżet na rok 2012. Ostatecznie również podzielili gminę na 21 stałych obwodów głosowania.

Dzieci klas I-III SSP w Bolszewie od września uczyć się będą w tym budynku

Szanowni Mieszkańcy!

W związku z projektowanymi zmianami przepisów ustawowych informuję Państwa, że **zamierzam wnioskować do Rady Gminy Wejherowo** o dokonanie niezbędnych korekt w przyjętej przez Radę uchwale, dotyczącej metody i wysokości stawki za odbiór odpadów oraz wzoru deklaracji. Planowana jest **zmiana terminu składania deklaracji** przez właścicieli nieruchomości z **15 lutego br. na 12 kwietnia 2013 roku**. O podjętych decyzjach będziemy Państwa niezwłocznie informować.

Uprzejmie proszę o wyrozumiałość i cierpliwość w tej żywotnej dla nas wszystkich sprawie.

*Wójt Gminy Wejherowo
Henryk Skwarło*

Budżet Gminy czyli finanse w naszej gminie

W odpowiedzi na liczne zapytania naszych mieszkańców, w niniejszym artykule postaram się udzielić informacji o budżecie gminy, czyli o tym ile w gminie mamy pieniędzy, na co je wydajemy, jakie mamy potrzeby i perspektywy.

W roku 2012 dochody gminy stanowiły kwotę ponad 67mln zł, a wydatki - 71 mln zł. Różnica (deficyt budżetowy) pokryta zostanie z wolnych środków budżetowych, nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych oraz z przychodów z zaciągniętych

pożyczek i kredytów. Dług gminy na koniec 2012 r. wyniósł 4,5 mln zł (3 mln zł z tytułu zaciągniętego kredytu na budowę hali sportowej przy gimnazjum im. Jana Pawła II w Bolszewie, 1,5 mln z tytułu pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony środowiska

i Gospodarki Wodnej). Brzmi może groźnie, ale w rzeczywistości takie nie jest. Zadłużenie gminy stanowi na koniec 2012 r. 6,8% w stosunku do dochodów. Nie jest to więc zadłużenie duże. Wiele sąsiednich samorządów zadłużonych jest w znacznie większym

stopniu. Dług stanowi tam od 30% do nawet 50% dochodów (przy dopuszczalnym limicie 60%). Piszę o tym, bo ma to istotne znaczenie. Dzięki temu możemy zaciągnąć kredyty na inwestycje, na które czekamy od wielu lat (kanalizacja, drogi, rozbudowy szkół, miejsc rekreacji i wypoczynku itd.). Potrzeby w tym zakresie są ogromne. Regulacja praw własności, odbiór prac projektowych, pozwolenia na budowę – praca, której „nie widać” w wielu przypadkach została wykonana, w innych jeszcze trwa. Każdy, kto starał się o pozwolenie na budowę, czy regulował sprawy własnościowe w rodzinie, wie najlepiej ile czasu, cierpliwości i często pieniędzy to wymaga. W dużej mierze mamy już potrzebną dokumentację do realizacji inwestycji. Teraz chcemy budować, i to dużo.

W 2013 roku dochody będą wynosiły prawie 69,5 mln zł, a wydatki – 90,4 mln zł. Główne inwestycje, które chcemy realizować w 2013 r. to: kanalizacja w gminie (przede wszystkim w Gościcinie i Bolszewie), drogi gminne, rozbudowa szkoły w Nowym Dworze Wejherowskim, kontynuacja budowy sali gimnastycznej przy szkole w Górze, adaptacja budynku komunalnego w Bolszewie na potrzeby szkoły podstawowej dla klas młodszych, budowa stref rekreacyjno-sportowych: przy ulicy Drzewiarza w Gościcinie, w parku w Bolszewie, Zbychowie, Gowinie, Sopieszynie, Kąpinie, Kniewie i Ustarbowie; budowa stref rekreacji z przystaniami w Warszkwie i w Orlu, ścieżka rowerowa (z Wejherowa do Warszkwia przez Piaśnicę). Inwestycji będzie więcej. Wypisałem tylko te największe. Musimy też zapewnić środki na sporządzenie projektów dalszych inwestycji (głównie kanalizacja i budowa dróg). W 2013 r. zabezpieczamy w budżecie na inwestycje ponad 24 mln zł. To bardzo dużo. Dochody gminy nie wystarczą na taki wydatek inwestycyjny. Żeby zrealizować te inwestycje musimy zaciągnąć kredyty. Nie będą to kredyty na tzw. „przejeżdżenie”, tylko na konieczne inwestycje, które będą nam służyły przez długie lata. Trzeba też wnioskować, gdzie tylko można o środki finansowe spoza gminy. I nasza gmina to robi. Wyliczyłem, że przez ostatnie dwa lata, udało się zapewnić dotacje na realizację 23 różnych projektów, na kwotę ponad 8,3 mln zł. To wielka różnica w porównaniu z latami wcześniejszymi. Teraz gmina naprawdę aktywnie szuka i zdobywa pieniądze z „zewnątrz”. Ale inwestycje to tylko część wydatków gminy.

Na co jeszcze wydajemy w gminie pieniądze? Najwięcej wg. działów płacimy na: oświatę – 28 mln zł (ok. 37% wydatków); dalej na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska ponad 14 mln zł (ok. 15% wydatków); pomoc społeczną 11 mln zł (ok. 14% wydatków); drogi, transport i łączność 8 mln (ok. 11% wydatków). Administracja czyli urząd kosztuje nas 6 mln (ok. 8% wydatków). Pozostałe działy odgrywają mniejszą rolę w budżecie.

A ile kosztują inwestycje? Średni koszt budowy 1km nawierzchni drogi z płyt YOMB

to 350-450 tys. zł, średni koszt 1 km nakładki asfaltowej to 480-520 tys. zł (w zależności od szerokości). Koszt budowy drogi z pełną infrastrukturą (chodniki, kanalizacja deszczowa, usunięciem kolizji z istniejącymi sieciami itd.) dochodzi do 2 mln zł za 1km. Cena wykonania 1 km kanalizacji sanitarnej to 420-700 tys. zł. (w zależności od trudności terenu i niezbędnych urządzeń). Prace projektowe na wykonanie kanalizacji w Gościcinie, Bolszewie i Kąpinie obejmują 72 km sieci. Jeżeli rocznie możemy na kanalizację przeznaczyć 5-10 mln zł (10 mln to wersja optymistyczna!), mogą Państwo policzyć, ile lat zajmie skanalizowanie tych trzech miejscowości. Nie ma co załamywać rąk, trzeba budować i nadrabiać zaległości. Gmina już złożyła wniosek o dofinansowanie budowy kanalizacji w Bolszewie. Rozbudowa szkoły w Nowym Dworze będzie kosztowała ok. 2,1 mln, a adaptacja budynku komunalnego w Bolszewie na potrzeby szkoły to koszt ok. 2,3 mln. Ilość mieszkańców w naszej gminie rośnie, dzieci jest coraz więcej - musimy rozbudowywać szkoły.

Teraz o opłatach lokalnych. Od lipca przyszłego roku czeka nas nowa opłata – za śmieci, do której wracam pod koniec artykułu. Wiele gospodarstw będzie płaciło za śmieci więcej niż do tej pory. Bierzymy to pod uwagę. Zdajemy sobie też sprawę, że dochody w większości gospodarstw domowych w 2012r. nie wzrosły, a w niektórych nawet spadły. Sytuacja przedsiębiorców również jest trudna. Nie chcemy tego jeszcze pogarszać. Pomimo dużych potrzeb inwestycyjnych, po uzgodnieniu z Wójtem nie podnieśliśmy podatków w 2013 r. Stawki podatku od nieruchomości pozostaną na poziomie z 2012 r. Dotyczy to również nieruchomości z prowadzoną działalnością gospodarczą. Podkreślam to, bo inne samorządy podniosły podatki, chociażby o poziom inflacji. U nas np.:

- **stawka za 1m² budynku mieszkalnego pozostanie na poziomie 0,64 zł; jeżeli wyłącznym źródłem utrzymania dla podatnika i jego małżonka jest emerytura lub renta 0,32 zł (u naszych sąsiadów z miasta będzie 0,73 zł, dla emerytów i rencistów 0,53 zł; w Luzinie 0,69 zł);**
- **stawka za 1m² budynków pozostałych (np. gospodarczych i garaży) pozostanie na poziomie 6,20 zł (w Wejherowie będzie 7,50 zł; w Luzinie 6,14 zł);**
- **stawka za 1m² budynku związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej pozostanie na poziomie 18,60 zł (w Wejherowie będzie 22,82 zł; w Luzinie 20,54 zł)**
- **stawka za 1m² gruntów pozostałych będzie na poziomie 0,34 zł; jeżeli wyłącznym źródłem utrzymania dla podatnika i jego małżonka jest emerytura lub renta 0,17 zł (w Wejherowie będzie 0,73 zł, dla emerytów i rencistów 0,53 zł; w Luzinie 0,42 zł);**
- **stawka za 1m² gruntu związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej**

pozostanie na poziomie 0,77 zł (w Wejherowie będzie 0,88 zł; w Luzinie 0,86 zł)

Teoretycznie gdyby w naszej gminie przyjął stawki podatkowe takie jak w mieście, to do budżetu gminy mogłoby wpłynąć dodatkowo ok. 1,5 mln zł. Tylko teoretycznie. Część przedsiębiorców mogłaby być zmuszona do ograniczania działalności, której prowadzenie w Polsce i tak jest związane ze sporymi kosztami. Również stawki podatku od środków transportowych w 2013 r. będą takie same jak w roku 2012. Wpływy z tych podatków muszą więc nam wystarczyć w takim wymiarze jak w zeszłym roku.

Na koniec kilka zdań poświęconych tzw. „podatkowi śmieciowemu”. Rozmawiałem o tym z przedstawicielami władz kilku gmin. Wszyscy podchodzą do tego tematu z dużą obawą. Bo generalnie będziemy płacić więcej. Zwyczajnie gminy się boją. Obaw i dyalematów jest wiele, główne są takie: „Jaki system poboru opłat wybrać?”, „W jaki sposób i na jakim poziomie skalkulować ich wysokość”. Pytań jest więcej. Gminy nie mają doświadczenia w zbiorce odpadów w takiej skali. Jesteśmy jedną z pierwszych gmin, która podjęła w tej sprawie uchwałę. O szczegółach uchwały, stawkach za odbiór odpadów będziecie Państwo informowani, gdy uchwała zostanie zatwierdzona przez instytucje nadrzędne. W parlamencie trwają prace nad wprowadzeniem zmian do ustawy. Sytuacja może się jeszcze zmienić. Na dziś wiele gmin nie uchwaliło jeszcze opłat. W naszej - opłaty uzależnione od ilości zużytej wody czy metrażu gospodarstwa odrzuciliśmy od razu (uzasadnił to Wójt Gminy Wejherowo w wywiadzie zamieszczonym w poprzednim numerze „Naszej Gminy”). Wybraliśmy metodę poboru od gospodarstwa, z uwzględnieniem ilości osób w gospodarstwie. Uważamy, że takie podejście jest najrozsądniejsze. Chcemy w ten sposób uchronić rodziny wielodzietne od znaczących wydatków. Należy zaznaczyć, że w wśród dostępnych, nie ma do końca sprawiedliwej metody. W każdej znajdziemy argumenty, które udowodnią, że nie jest sprawiedliwa. Gminy otrzymały z tą ustawą coś na kształt kukułczego jajka, z którego ma się „wykluć” system gospodarowania odpadami. Gmina nie może i nie chce na tym zarabiać. Wiem, że niektóre gminy wybrały inne metody i uchwaliły niższe opłaty (niektóre zwlekają, licząc na zmiany w prawie), ale czy wystarczy im pieniędzy - za wcześniej prorokować. Na pierwsze oceny, co do metody, wysokości opłat i wszystkiego co się z tym wiąże, trzeba poczekać do jesieni 2013 roku. Wtedy będzie już po przetargach i zobaczymy, jak i gdzie funkcjonuje to najlepiej.

Wszystkiego dobrego w Nowym Roku
Krzysztof Wróblewski
*Przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów
 Rady Gminy Wejherowo*

Nowoczesny plac zabaw już w tym roku!

21 grudnia ubiegłego roku Wójt Gminy Henryk Skwarło podpisał w Urzędzie Marszałkowskim umowę na dofinansowanie projektu pt. „Utworzenie ArtParku wraz budową strefy rekreacyjno-sportowej w Bolszewie”. Inwestycja przewiduje wykonanie alejek parkowych wraz z zamontowaniem stylowych ławek oraz nasadzenie nowej szaty roślinnej, w tym egzotycznych przyrodniczo drzew i krzewów. Obok alejek parkowych przewidziano wykonanie trzyczęściowego placu zabaw, w którym zostaną zamontowane urządzenia rekreacyjne dla różnych wiekowo grup dzieci. Dla młodzieży zaplanowano również montaż m.in. wysokich zestawów piramido-

wych oraz zjazd linowy o długości 40 metrów. Ponadto w parku powstać ma całoroczna górką saneczkarska ze stalową zjeżdżalnią na skarpie, z której będzie można korzystać zarówno latem jak i zimą. Dla osób aktywnych, w każdym wieku przewidziano zamontowanie terenowych urządzeń fitness oraz boisk sportowych do streetball'a i piłki plażowej. Wartość projektu opiewa na 1.856 tys. zł, z czego dofinansowanie zewnętrzne wyniesie 1.273 tys. zł. Obecnie trwa przygotowywanie przetargu mającego wyłonić wykonawcę przedsięwzięcia. Zakończenie budowy przewiduje się na koniec bieżącego roku.

Noworoczna niespodzianka dla mieszkańców Kąpina

W ostatni dzień ubiegłego roku do dyspozycji mieszkańców Kąpina oddano ogrodzone boisko do gry w koszykówkę i siatkówkę o nawierzchni syntetycznej oraz siłownię zewnętrzną i elementy małej architektury wraz z oświetleniem.

Uroczyste przekazanie odbyło się w trudnych warunkach atmosferycznej. Padający deszcz nie zniechęcił jednak kąpińian, którzy licznie zgromadzili się w centrum wsi by wspólnie cieszyć się z nowego obiektu. Po modlitwie ks. proboszcza Zbigniewa Zdybła, który poświęcił strefę, przybyłych na otwarcie gości poczęstowano ciepłym posiłkiem i symboliczną lampką szampana. Także z okazji przypadającego tego dnia Sylwestra, zorganizowano mały pokaz sztucznych ogni.

Kolejny etap powstającej strefy rekreacyjno – sportowej obejmować będzie budowę wiaty grillowej, placu zabaw, dużego boiska do gry w piłkę nożną, chodników i oświetlenia. Jego zakończenie planuje się na pierwszą połowę bieżącego roku. Wartość projektu wynosi 695 tys. zł, z czego dofinansowanie stanowi 270 tys. zł, czyli niemal 39%.

Boisko do koszykówki zostało od razu wypróbowane!

Przedsiębiorcy spotkali się z Wójtem Gminy Wejherowo

13 grudnia br. w Urzędzie Gminy miało miejsce spotkanie kierownictwa Społecznej Rady Przedsiębiorców Gminy Wejherowo z Wójtem Henrykiem Skwarło. Ze strony SRP udział wzięli panowie Wojciech Gębarowski, Lech Baranowski, Czesław Drewa, Krzysztof Hewelt i Kazimierz Potrykus, zaś z UG – zastępca Wójta Maciej Milewski i doradca Wójta Krzysztof Zabieglński. Podczas spotkania m.in. przedyskutowano projekcje zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, a także wysłuchano informacji Wójta o problemach i kierunkach działań w zakresie gospodarki odpadami. Nie brakło również wątków budżetowych oraz najbliższych i perspektywicznych zamierzeń inwestycyjnych w Gminie Wejherowo. Spotkanie stanowiło też sposobność do złożenia wzajemnych życzeń z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Dzieci z Nowego Dworu bawiły się w szkole

Ppełna uśmiechu i radości zabawa mikołajkowa odbyła się również w Nowym Dworze Wejherowskim. Dzięki pani sołtys, radzie sołeckiej, radnemu Stanisławowi Bieszk i sponsorom udało się zorganizować wspaniałą imprezę, podczas której bawiły się zarówno dzieci, jak i ich rodzice. Moc atrakcji, w tym konkursy z nagrodami zapewniły miłusińskim znane i bardzo lubiane nauczycielki nauczania początkowego Grażyna Sikora i Justyna Królek. Oczywiście mikołajkowa zabawa nie mogła odbyć się bez głównego bohatera czyli wizyty Świętego Mikołaja, który rozdał wszystkim dzieciom prezenty!

Wspólne zdjęcie wszystkich uczestników zabawy.

Karnawałowa zabawa w Gniewowie

Kilkadziesiąt dzieci wraz ze swoimi rodzicami 5 stycznia przybyło na karnawałową zabawę do świetlicy w Gniewowie. Bał przebierańców połączono z rozstrzygnięciem konkursu na Mistrzynię Piekarnika, do którego zgłoszono aż 19 ciast. Wybór nie był łatwy, gdyż wszystkie wypieki z pewnością zasługiwały na miano najsmaczniejszego. Nie mniej jednak, miejsca na podium są tylko trzy. Po długiej degustacji ustalono, że najlepsze ciasto przygotowała Małgorzata Szreder. Drugie miejsce zajęła Inga Łyczkowska, a trzecie Alina Krupa. Nagrody ufundowane przez Wójta Gminy Wejherowo Henryka Skwarło, radnego Alojzego Formellę i radę sołecką Gniewowa wręczyli fundatorzy. Wójt Henryk Skwarło złożył również dzieciom i ich rodzicom noworoczne życzenia. Zabawę, wystrzałowem przebranych miłusińskim uświetniło przybycie Świętego Mikołaja, który wręczył wszystkim słodkie upominki. Płyś i konkursy przy karnawałowej muzyce trwały do późnych godzin wieczornych!

Gwiazdka w Reszkach

Mikołajkowa zabawa dla dzieci odbyła się 30 grudnia w świetlicy wiejskiej w Reszkach. Były kolędy, konkursy i rozstrzygnięcie konkursu na najsmaczniejsze ciasto, przygotowane przez tamtejsze gospodynie. Zgłoszono do niego sześć wypieków, które oceniała komisja z radnym Alojzym Formellą na czele, który jak sam przyznał, na ciastach zna się jak mało kto!

Po degustacji jury zgodnie stwierdziło, że najlepsze ciasto upiekła **Maria Kaleta**, która otrzymała nagrodę Wójta Gminy Wejherowo Henryka Skwarło. Drugie miejsce i nagrodę radnego otrzymała Halina Kreft. Trzecie miejsce i nagrodę ufundowaną przez radę sołecką otrzymała natomiast Katarzyna Kandziora. Nagród nie zabrakło również dla dzieci, które brały udział w specjalnie dla nich przygotowanych konkursach. Dodatkowe paczki dla wszystkich rozdał również bohater imprezy czyli Święty Mikołaj.

W zabawie mikołajkowej wzięły udział prawie wszystkie dzieci z sołectwa.

Noworoczne biesiadowanie Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo

Członkowie Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Gminy Wejherowo rozpoczęli rok w prawdziwie rodzinnej atmosferze. 12 stycznia odbyło się spotkanie opłatkowe, połączone z zabawą taneczną. Coroczne spotkanie noworoczne, niezmiennie w sali remizy strażackiej w Bolszewie, tradycyjnie zgromadziło niemalże komplet członków Stowarzyszenia. To bowiem jedyna taka uroczystość, podczas której wszyscy, na co dzień równie bliscy sobie seniorzy, mogli złożyć sobie życzenia, wśród których dominowały te o zdrowiu i...długich latach dzielenia się radością wspólnych wyjazdów czy spotkań. W imieniu Wójty Gminy Wejherowo życzenia przybyłym gościom złożył kierownik Referatu Oświaty i Spraw Społecznych Krzysztof Sapieha, który w ramach upominku przekazał na ręce prezesa Stowarzyszenia kalendarze ścienne. Radę Gminy Wejherowo reprezentował natomiast Przewodniczący Hubert Toma. Modlitwę i wspólne śpiewanie kolęd poprowadził z kolei ks. proboszcz parafii z Bolszewa Jacek Stępień. Wśród zaproszonych gości znaleźli się też członkowie rady sołeckiej – Jerzy Groth i Marek Klass, a także sołtys Gniewowa Karol Walkowiak.

Pod koniec minionego roku upłynęła 4. letnia kadencja poprzedniego Zarządu Stowarzyszenia. Zgodnie ze Statutem, przeprowadzone zostały kolejne wybory, w wyniku których wybrano jego nowe władze. Funkcję prezesa objął Edmund Bianga. Wiceprezami zostały Panie Ewa Wioska i Regina Paluch, skarbnikiem Krystyna

Groth, sekretarzem Helena Borodziuk, a członkami Teresa Malinowska i Antoni Klein.

W imieniu wszystkich członków Stowarzyszenia zapraszamy kolejne osoby, które mają nieco czasu i ochoty na wspólne spędzanie wolnego czasu do wstąpienia w szeregi Stowarzyszenia. Zainteresowanych zapraszamy w każdy drugi wtorek miesiąca o godz. 17.00 do remizy OSP w Bolszewie. Ewentualne pytania można kierować pod adres mailowy: e.biang@wp.pl

Stowarzyszenie obchodzi w tym roku 10-lecie swojej działalności!

Seniorzy w Reszkach życzyli sobie Do Siego Roku!

W zimowej scenerii 12 stycznia w Reszkach rada sołecka z sołtysem Barbarą Goike zorganizowała noworoczne spotkanie seniorów tutejszego sołectwa. Mimo typowych dla tego okresu, szerzących się grypopodobnych schorzeń, zwłaszcza wśród ludzi starszych, do wiejskiej świetlicy przybyło kilkanaścioro najstarszych mieszkańców, aby złożyć sobie życzenia noworoczne i pogwarzyć przy tradycyjnie zastawionych różnymi smakowitościami stołach.

Uroczystość uświetnił swoim występem zespół regionalny „Kaszëbszczë Psotë”, chluba miejscowości, który w ub. roku obchodził 10. lecie powstania. W imieniu wójty Henryka Skwarło życzenia mieszkańcom, a zwłaszcza seniorom sołectwa złożył Krzysztof Zabieglński, doradca wójty, który również wręczył wiązanki kwiatów najstarszym uczestnikom spotkania, tj. Reginie Goike i Engelbertowi Joskowskiemu. Natomiast w imieniu Rady Gminy – okolicznościowe pozdrowienia przekazał obecny również radny Alojzy Formella. Z kolei rada sołecka obdarowała swoich seniorów wybornymi słodkościami. Nie brakło wspólnego śpiewania, dowcipów i uśmiechu.

Sołtys Barbara Goike z zespołem „Kaszëbszczë Psotë”

Spotkanie seniorów z Gowina

Spotkanie w Gowinie zawsze jest pełne życzliwości i wzruszeń.

13 grudnia odbyło się spotkanie seniorów z Gowina, zorganizowane przez sołtysa Kazimierza Kendziorę i radę sołecką. Rozpoczęła je uroczysta msza święta odprawiona przez proboszcza parafii, ks. kanonika Jan Gabańskiego w tamtejszym kościele parafialnym. Tuż po niej, w siedzibie OSP odbyło się spotkanie wigilijne, podczas którego Wójt Gminy Wejherowo Henryk Skwarło wręczył wiązanki kwiatów na ręce najstarszych gości – Augustyny Bollin i Edmunda Lamkowskiego. Z okazji zbliżających się Świąt złożono sobie także wzajemnie życzenia, łamiąc przy tym opłatek. W uroczystości uczestniczyli także sołtys Kazimierz Kendziora i radny Tomasz Bujak. Spotkanie uświetnił występ Koła Gospodyń Wiejskich z Luzina, który śpiewając kolędy wprowadził wszystkich w prawdziwie świąteczny nastrój.

Gwiżdże i Kolędnicy Misyjni odwiedzają nasze domy!

Nie tylko Trzej Królowie, czyli dzieci przebrane za Mędrców ze Wschodu odwiedzają w okresie bożonarodzeniowym nasze domy. Kontynuując, nieco zapomnianą, typowo kaszubską tradycję, młodzież ze Zbychowa i Gniewowa wyruszyła w tym roku na pieśże kolędowanie od domu do domu, śpiewając przy tym te znane i mniej znane kolędy i pastoralki. Jednak nie śpiew kojarzony jest z nimi najbardziej, tylko ...psoty, które wyrządzają domownikom przy okazji odwiedzin. Jest to m.in. wysypywanie na podłogę słomy, czy też smarowanie, przede wszystkim panien na wydaniu, węglem. Oczywiście przed psotami uchronić mogą gospodarzy prezenty, przede wszystkim w postaci słodyczy. Młodzież odwiedzająca zbychowskie domy przebrana była m.in. za kozła, konia, diabła, śmierć, niedźwiedzia, gwiazdę czy wiejską babę i chłopca.

O Gwiżdżach w Zbychowie pisał już, urodzony tam i mieszkający przez 20 lat, znany kaszubski pisarz i historyk Bolesław Bork. Dostępne przekazy, jego autorstwa o tej tradycji pochodzą z roku 1936. W tym czasie Gwiżdże odwiedzały domy jedynie w Sylwestra. Współcześnie spotkać ich można w całym okresie bożonarodzeniowym.

W drugiej części gminy Wejherowo spotkać możemy z kolei Kolędników Misyjnych, czyli uczniów z Samorządowej Szkoły Podstawowej w Górze, którzy przedstawiając w domach krótkie jasełka, zbierają przy okazji pieniądze na Misję. Rok w rok kolęduje z nimi katechetka Urszula Knuth. Dzięki jej inicjatywie zarówno dzieci, jak i dorośli naszej Gminy w okresie bożonarodzeniowym nie zapominają o potrzebujących dzieciach z biednych krajów Afryki.

Uczniowie z SSP w Górze wraz z Panią Ulą Knuth

Młodzież ze Zbychowa i Gniewowa przebrana za Gwiżdży.

Młodzieżowa Rada ponownie ruszyła z pomocą!

Młodzieżowa Rada Gminy Wejherowo po raz drugi zorganizowała zbiórkę żywności pn. „Święta z Uśmiechem”. Dzięki ich zaangażowaniu i dobrej woli, kilkadziesiąt najbiedniejszych rodzin z terenu gminy Wejherowo przed Świętami otrzymało paczki z żywnością.

Od 28 listopada do 11 grudnia w sklepach, szkołach podstawowych w Górze, Gowinie i Bolszewie, a także w Bibliotece Publicznej w Bolszewie, Gminnym Ośrodku Kultury w Gościnnie i Urzędzie Gminy Wejherowo stanęły specjalne oznaczone kartony, do których można było wrzucać artykuły spożywcze, z których tworzone były świąteczne paczki dla całych rodzin. Do potrzebujących trafiły one przed Świętami za pomocą pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wejherowie. – W tym roku zebraliśmy bardzo dużo słodyczy i artykułów z długim terminem przydatności. Myślę, że każdy obdarowany będzie z takiego prezentu zadowolony – mówi Bartosz Mateuszuk, członek MRGW. Młodzież dodaje, że nie

jest już zaskoczona skalą pomocy i tym, że mieszkańcy gminy Wejherowo stanęli na wysokości zadania. Ubiegłoroczna akcja pokazała bowiem, że ludzie mają dobre serca i chętnie dzielą się z biedniejszymi od siebie.

– W szczególny sposób chcielibyśmy podziękować Pani dyrektor, wszystkim nauczycielom i uczniom ze Szkoły Podstawowej w Górze, a także wszystkim mieszkańcom sołectwa, którzy bardzo zaangażowali się w zbiórkę. Z całego ser-

ca dziękujemy jednak wszystkim szkołom, osobom prywatnym i instytucjom. Wspólnymi siłami udało się nam stworzyć radosne Święta w wielu domach – dodaje Wiesława Waldowska, przewodnicząca MRGW.

Wiesia Waldowska i Bartek Mateuszuk podczas pakowania żywności

Świąteczny koncert Andrzeja Cierniewskiego

Kolędy i pastorałki w wykonaniu Andrzeja Cierniewskiego wystąpić mogła kilkusetosobowa publiczność podczas ostatniego w tym roku koncertu z cyklu „Piątek z Kulturą”. 28 grudnia hala widowiskowo – sportowa w Bolszewie po brzegi wypełniła się gośćmi i potężnym głosem gwiazdy polskiej estrady Andrzeja Cierniewskiego z zespołem. Podczas długiego, pełnego wzruszeń występu artysta zaprezentował publiczności zarówno utwory ze swojej płyty pt. „Pastorałki”, jak również zachęcił do śpiewania znanych wszystkim, polskich kolęd. W trakcie koncertu rozdawał również egzemplarze swojej najnowszej płyty. Na zakończenie goście otrzymali dodatkowe prezenty w postaci kalendarzy ściennych.

Andrzej Cierniewski to 66-letni polski artysta obdarzony niezwykle silnym głosem. Od wielu lat koncertuje zarówno w kraju, jak i za granicą. W trakcie pobytu w Stanach Zjednoczonych wydał płytę „Znasz - li ten kraj”. W swoim dorobku artystycznym ma też kilka innych krążków. Popularność wśród polskiej publiczności zapewnił mu udział w festiwalu country w Mrągowie.

Andrzej Cierniewski wystąpił w gminie Wejherowo po raz drugi.

Na widowni znalazło się sporo gości z sąsiednich gmin.

PROGRAM REGIONALNY
Projekt finansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013

ZAPISZ SIĘ NA BEZPŁATNE WARSZTATY ARTYSTYCZNE W DWORKU DRZEWIARZA

**606 142 741
58 736 47 75**

BĄDŹ COOL!

- KLUB Z WYOBRAŹNIĄ**
CZWARTKI GODZ. 17:30
- WARSZTATY MALARSTWA DLA MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH**
ŚRODY GODZ. 17:30
- KLUB GIER PLANSZOWYCH**
TERMIN DO USTALENIA
- WARSZTATY TEATRALNE**
TERMIN DO USTALENIA
- WARSZTATY FOTOGRAFICZNE**
WTORKI GODZ. 17:00
- KLUB DZIENNIKARSKI "CO W PRASIE PISZCZY"**
TERMIN DO USTALENIA
- WARSZTATY MAKRAMY**
TERMIN DO USTALENIA

GMINNY OŚRODEK KULTURY – DWOREK DRZEWIARZA
GOŚCICINO, UL. DRZEWIARZA 2
606 142 741, 58 736 47 75, 58 736 47 76, e-mail: biuro@dworekdrzewiarza.pl

PROGRAM REGIONALNY
„Projekt finansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013”

Gminny Ośrodek Kultury w Gościcinie

zaprasza na

Piątek z kulturą

w programie: komedia

Izabela Noszczyk
jako Antonina

Robert Latusek
jako Mąż

Dario Fo
Rame Franca

ZWIĄZEK OTWARTY
przekład Aleksander Barlin

przewrotna farsa dotykająca męskiego i kobiecego pojmowania istoty związku i nie tylko...

opracowanie muzyczne: damian neogenni - lindner
reżyseria: izabela noszczyk, robert latusek, sebastian nowicki
scenografia: sebastian nowicki
ruch sceniczny: Witold Jurewicz

25. 01. 2013. godz. 18.00

hala widowiskowo-sportowa ul. Leśna 35A Bolszewo
wstęp wolny ZAPRASZAMY!!!

Kalendarium działań kulturalno-oświatowych BPGW na 2013 r.

- **15 stycznia, w godz. od 8.00 do 9.30** - warsztaty plastyczne dla uczniów z Koła plastycznego przy Samorządowym Gimnazjum im. Jana Pawła II w Bolszewie pt. „Wykonujemy maskotkę Smętka”.
- **17 stycznia, w godz. od 15.30 do 17.50** - warsztaty pt. „Kaszubskie zwyczaje karnawałowe” dla uczestników warsztatów z cyklu „Moje Kaszuby”.
- **22 stycznia, w godz. od 8.00 do 9.30** - warsztaty plastyczne dla uczniów z Koła plastycznego przy SG w Bolszewie pt. „Wykonujemy maskotkę Smętka”.
- **22 stycznia, w godz. od 10.45 do 11.35** - w ramach obchodów ustanowionego przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej roku 2013 - Rokiem Powstania Styczniowego, referat pt. Stefan Żeromski o powstaniu styczniowym - realnie i uniwersalnie dla gimnazjalistów wygłosi prof. Tadeusz Linkner. Po spotkaniu odbędzie się konkurs pt. „Co zapamiętałeś z wygłoszonego referatu prof. Tadeusza Linknera”.
- **24 stycznia, w godz. od 15.30 do 17.50** - warsztaty i prelekcja pt. Dawna kuchnia kaszubska dla uczestników cyklu „Moje Kaszuby”.
- **30 stycznia, godz. 17.00** - wernisaż Longiny Wysockiej pt. „Malarstwo Longiny Wysockiej”. Spotkanie autorskie z Feliksem Leszkiem Sikorą, połączone z promocją tomiku poezji poety pt. Mòja kaszëbina. Wiersze wybrane. Koncert Kaszubskiego Zespołu Regionalnego „Levino” z Lęborka.
- **1 lutego - ogłoszenie:** I Powiatowo-Gminnego Konkursu Czytelniczego „Mistrz Pięknego Czytania” w języku kaszubskim; konkursu plastycznego pt. „Legenda o książkowym Smętku” na podstawie Legendy o książkowym Smętku - autorstwa Janiny Borchmann oraz konkursu na wykonanie maskotki „Smętka”. Maskotka ma stać się wizytówką biblioteki; VIII Powiatowo-Gminnego Konkursu Fotograficznego w trzech kategoriach: dla dzieci od lat 6 do 13 ze szkół podstawowych pt. „Mój Tata”; dla uczniów ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych „Moje widzenie Boga” oraz dla studentów i osób dorosłych „Brzydkie jest piękne”; konkursu plastycznego pt. „Legenda o Smętku z Orla” na podstawie Legendy o Smętku z Orla - autorstwa Macieja Tamkuna; konkursów dla dzieci z klas II na podstawie książek Natalii Usenko Niesmacznik (plastyczny) i Kopnięte królestwo (czytelniczy); konkursu plastycznego pt. „W krainie wierszy Juliana Tuwima” w trzech kategoriach: dla sześciolatków, uczniów z klas I i uczniów z klas II. Konkurs zostanie zorganizowany z okazji 60-tej rocznicy śmierci autora i ustanowienia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej roku 2013 - Rokiem Juliana Tuwima; konkursu plastycznego dla dzieci ze szkół podstawowych z gm. Wejherowo pt. „Przygody Koziołka Matołka”; konkursu czytelniczego dla uczniów z klas VI pt. „Szatan z siódmej klasy” na podstawie książki Kornela Makuszyńskiego o tym samym tytule.
- **6 lutego, w godz. od 10.30 do 14.00** - lekcja biblioteczna pt. „Poznajemy katalog dziecięcy MOLIK”. O godz. 17.00 - spotkanie WALENTYNKOWE - życie słynnych par literackich Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów, Natalii i Konstantego Ildefonsa Gałczyńskich, Stefani i Juliana Tuwimów, Neny (TW Ewy) i Pawła Jasieniców, Marii Dąbrowskiej i Anny Kowalskiej omówi dziennikarka Joanna Siedlecka. Wernisaż Brygidy Śniateckiej pt. „Róża i jej świta”. Montaż słowno-muzyczny Teatru Muzycznego Hals pt. „By znaleźć człowieka”.
- **Od 18 do 24 lutego** - plener malarski inspirowany powieścią Jana Drzeżdżona Twarz Smętka.
- **20 lutego, w godz. od 11.00 do 13.00** - warsztaty informatyczne (cz. 1) pod hasłem „Obsługa pakietu Microsoft Office: Word, PowerPoint”. Warsztaty zorganizowane zostaną w ramach projektu „Dołącz do ludzi zainspirowanych, kreatywnych i spełnionych!” realizowanego w ramach Konkursu Grantowego „Aktywna Biblioteka” ze środków otrzymanych od Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w ramach Programu Rozwoju Bibliotek Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.
- **27 lutego, w godz. od 11.00 do 13.00** - warsztaty informatyczne (cz. 2) pod hasłem „Poznaj możliwości jakie daje Internet i wyszukiwarka Google”.
- **27 lutego, godz. 17.00** - wieczór poświęcony Aleksandrowi Majkowskiemu w 75. rocznicę śmierci. Referat pt. Kaszubskie obrazy Majkowskiego z „Gryfa” wygłosi prof. Tadeusz Linkner. Otwarcie wystawa dokumentacyjnej pt. „Aleksandra Majkowskiego troska o Kaszuby i fragmenty twórczości” autorstwa Edmunda Kamińskiego. Promocja książki „Aleksander Labuda. Życie. Literatura. Mił” pod red. Daniela Kalinowskiego, będącej pokłosiem konferencji naukowej „Aleksander Labuda i wyzywania tożsamości kaszubskiej. W 110. rocznicę urodzin twórcy”. Książka zostanie uzupełniona o obrazy poplenerowe składające się cykl „Inspiracje malarskie poezją Aleksandra Labudy «Ewanielsko śpiewa»”.
- **28 lutego, godz. 15.30-17.50** - warsztaty pt. „Malowanie jaj metodą batiku” dla uczestników warsztatów z cyklu „Moje Kaszuby”.
- **Od 1 do 4 marca** - plener malarski, podczas którego pięcioro artystów namaluje portrety społeczników i filantropów, którzy swoją działalnością przyczynili się do rozwoju gminy Wejherowo. Obrazy będą się składały na cykl „Galeria ludzi zasłużonych dla Gminy Wejherowo”.
- **6 marca, w godz. od 11.00 do 13.00** - warsztaty informatyczne (cz. 3) pod hasłem „Załącz i obsługuj pocztę elektroniczną. Naucz się skanować zdjęcia i dokumenty”.
- **6 marca, godz. 16.00** - promocja bajek Jana Drzeżdżona i wystawa członków Koła Pasji Twórczych przy BPGW w Bolszewie - „Inspiracje malarskie powieścią Jana Drzeżdżona «Twarz Smętka»” w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie. Organizatorzy: Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, MPiMKP i Biblioteka Publiczna Gminy Wejherowo.
- **7 marca, w godz. od 15.30 do 17.50** - warsztaty pt. „Malowanie jaj metodą batiku” dla uczestników warsztatów z cyklu „Moje Kaszuby”.
- **20 marca, godz. 17.00** - z okazji Międzynarodowego Dnia Poezji - III spotkanie poetyckie z poetami z Pomorza. Nagrody książkowe dla uczestników wieczoru poetyckiego, którzy czytają własne wiersze i wybrane następujących poetów (w rocznicę ich urodzin lub śmierci) Leopolda Staffa, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Juliana Tuwima, Jonasza Kofty i Adama Mickiewicza. Joanna Siedlecka przybliży barwne życie, w tym romansowe słynnych poetek m.in. Haliny Poświatowskiej i Kazimierzy Iłakowiczówny. W wieczorze wezmą udział uczestnicy projektu „Dołącz do ludzi zainspirowanych, kreatywnych i spełnionych!” Wystawa malarstwa (akryl) Grzegorza Górskiego pt. „Kobiety w malarstwie” połączona z wieczorem poetyckim i promocją 5 tomiku poezji Poetyckie rozmaitości piórem pisane.
- **27 marca, w godz. od 11.00 do 13.00** - warsztaty informatyczne (cz. 4) pod hasłem „Załącz konto na portalach społecznościowych Nasza Klasa i Facebook”.
- **4 kwietnia, w godz. od 11.00 do 13.00** - warsztaty informatyczne (cz. 5) pod hasłem „Instalowanie, obsługa oraz wykorzystanie komunikatora internetowego Gadu-Gadu”.
- **10 kwietnia, w godz. od 11.00 do 13.00** - warsztaty informatyczne (cz. 6) pod hasłem „Instalowanie, obsługa oraz wykorzystanie SKYPE’a do prowadzenia rozmów przez Internet. Nauka robienia zakupów przez Internet”.
- **17 kwietnia, godz. 17.00** - wystawa obrazów o tematyce morskiej

i wieczór poetycki Bogumiły Gussmann pt. „Dusza w drodze”. Promocja książki prof. Tadeusza Linknera Z literatury Młodokaszubów. Aleksander Majkowski. Studia i szkice. Słowo o książce wygłosi sam autor. Występ zespołu SFORA.

- **24 kwietnia w godz. od 11.00 do 13.00** - warsztaty informatyczne (cz. 7) pod hasłem „Zakładanie konta na portalu YouTube - wyszukiwanie i wprowadzanie filmów własnego autorstwa”.

- **25 kwietnia, w godz. od 15.30 do 17.50** - warsztaty pt. „Wycinanka kaszubska” dla uczestników warsztatów z cyklu „Moje Kaszuby”.
- **7 maja** - warsztaty plastyczne dla dzieci z klas II i III z Małgorzatą Fils, malarką, ilustratorką książek i grafiką. Godz. 8.00 - filia w Nowym Dworze Wejherowskim. Godz. 10.00 biblioteka w Bolszewie. W spotkaniu uczestniczyć będą dzieci z klas II c, d, e. pod opieką wychowawczyń: Ireny Samson, Aleksandry Kryży i Justyny Khur.

Grudniowe Turnieje Piłki Ręcznej

6 grudnia w Cewicach odbył się **Mikołajkowy Turniej Piłki Ręcznej**. Do zawodów stanęło 6 drużyn, które zostały podzielone na dwie grupy: **Grupa A:** Bolszewo, Sulęczyno, Choczewo (Bolszewo-Sulęczyno 10:4, Bolszewo-Choczewo 8:4, Choczewo-Sulęczyno 1:2); **Grupa B:** Cewice, Potęgowo, Kostkowo (Cewice-Potęgowo 11:2, Cewice-Kostkowo 6:3, Potęgowo-Kostkowo 5:5). I tak, po wysokim i pewnym zwycięstwie w grupie eliminacyjnej, musiałyśmy zmierzyć się z naszym największym przeciwnikiem - Cewicami. Mecz skończył się remisem. Po bardzo zaciętej walce, przegralyśmy dogrywkę różnicą jednej bramki. Ostatecznie w turnieju zajęłyśmy drugie miejsce. Pocieszeniem jest jednak fakt że bramkarka Klaudia Szymańska oraz lewa rozgrywająca Magdalena Pieper zostały nagrodzone maskotką za wyróżniającą postawę na boisku.

– *Dziewczyny są o wiele lepsze technicznie i taktycznie, ale dzisiaj wygrała drużyna, która umiała lepiej faulować i symulować. Tak to już czasami jest, ale na pewno jeszcze nieraz pokażemy, że jesteśmy lepsze.* – tak podsumowała turniej opiekunka drużyny p. Joanna Syska. Dzięki takim turniejom możemy zobaczyć, co trzeba dopracować na treningach. Do zawodów powiatowych jeszcze daleko.

18 grudnia odbył się też **Świąteczny Turniej Piłki Ręcznej dziewcząt i chłopców**. Brały w nim udział drużyny z Redy, Luzina i Bolszewa. W obu turniejach bezkonkurencyjne okazały się nasze drużyny dziewcząt i chłopców. Serdecznie gratulujemy sukcesów i oczywiście czekamy na więcej!

Skład drużyny: Magda Pieper, Julia Szymikowska, Agnieszka Westphal, Klaudia Szymańska, Daria Piekarska, Klaudia Kobiela, Agata Okroy, Karolina Winiarek, Oliwia Waldowska, Marta Śliwińska, Ania Miszka, Asia Kożyczkowska, Agata Lesner, Ola Szymerowska oraz Martyna Lesnau.

Agata Okroy

Drużyna piłki ręcznej dziewcząt z Bolszewa jest niekwestionowanym liderem w swojej dyscyplinie!

Zapraszamy na lodowisko!

Już w ubiegłym roku, tuż przed Świętami Bożego Narodzenia, po raz pierwszy w tym sezonie otwarte zostało lodowisko przy Samorządowej Szkole Podstawowej w Gościcinie. Przez pierwsze dwa dni funkcjonowania było dostępne dla wszystkich za darmo. Aktualnie, obowiązuje grafik i cennik, tak jak w roku ubiegłym. Lodowisko czynne jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 16.00 do 21.00, a w weekendy, święta i ferie zimowe w godzinach od 9.00 do 14.00 i od 16.00 do 21.00. Wejścia będą o pełnych godzinach. Opłata za 50 min. korzystania z lodowiska wynosi 5 zł dla dorosłych i 2 zł dla dzieci. Na miejscu możliwe jest również wypożyczenie łyżew.

Pierwsze w Gminie Wejherowo lodowisko od połowy grudnia znajduje się na kompleksie sportowym przy Samorządowej Szkole Podstawowej w Gościcinie. Inwestycję zrealizowano w ramach rządowego projektu „Biały Orlik”. W tym roku, wzbogaczone zostało o rolę, specjalne urządzenie do pielęgnacji tafli.

Rolba służy do oczyszczania i wygładzania lodowiska.

Podziękowanie

Młodzież Uczniowskiego Klubu Sportowego „OLIMP” przy Samorządowym Gimnazjum w Bolszewie składa wyrazy uznania i podziękowania Panu Witoldowi Labuda za okazaną pomoc i wspieranie działalności naszego klubu. Życzymy dużo zdrowia i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Wokół międzywojennej rodziny w Gminie Wejherowo

W niniejszym artykuliku nie zamierzam przedstawić wszystkich najważniejszych – w ogóle w ich pełnym kontekście – problemów związanych z rodziną międzywojennej Gminy Wejherowo. Przeciwnie jest on ich subiektywnym wyborem, przedstawieniem kwestii, które mnie najbardziej zaciekały czy zaintrygowały w czasie poszukiwań archiwalnych do opracowania międzywojennego fragmentu dziejów Gminy, nawet jeżeli nie doszedłem do ich całkowitego wyjaśnienia.

Zacznijmy od roli kobiety w rodzinie. W przejranej przeze mnie dokumentacji, na ten temat znajdowało się niewiele bezpośrednich wzmianek. Tym bardziej uderza, że kobiety były prawie nieobecne w życiu publicznym, nie licząc niektórych organizacji kościelno-religijnych i stowarzyszeń grupujących wyłącznie panie, na przykład kół gospodyń wiejskich. Oczywiście były one też nauczycielkami, w którym zawodzie zdobyły wyraźną przewagę liczebną nad mężczyznami. Równie jednak znanym jest, że rodzice dzieci z większości szkół międzywojennej Gminy Wejherowo zabiegali, by ich pociechy były nauczane przez nauczycieli płci męskiej (pisali w tym celu między innymi szereg petycji do wejherowskiego inspektoratu), uznając, że tylko mężczyzna był w stanie utrzymać odpowiednią dyscyplinę wśród uczniów i skuteczniej przekazywał im wiedzę. Także władze oświatowe preferowały męskich przedstawicieli tego zawodu, szczególnie przy obsadzie kierowników szkół oraz tzw. nauczycieli kierujących, będących jedynymi nauczycielami w mniejszych szkołach, np. w Reszkach. Nie udało mi się też chociażby znaleźć żadnej mieszkanki międzywojennej Gminy, która byłaby członkinią ówczesnej organizacji politycznej, a wśród bardzo licznej grupy popularnych wtedy kółek rolniczych odnalazłem

tylko dwie przedstawicielki płci pięknej, Łucję Langową z Gościcina i Józefę Schwichtenberg z Sopieszyny.

Wszystko to wskazuje, że kobiety postrzegano w międzywojniu nie tylko na terenie Gminy Wejherowo jako piastunkę domowego ogniska, nieangażującą się w działalność publiczną, oddającą tę sferę życia w męskie ręce. Tak na pewno było w większości ówczesnych rodzin. Od razu jednak trzeba też dodać, że obraz kobiety jako żony i matki, niemającej wpływu na decyzje wykraczające poza gospodarstwo domowe czy małżeńsko-rodzinne opłatki, podporządkowującej się mężczyznom, jest daleki od historycznej rzeczywistości. Przeciwnie, jak sądzę, kobiety miały duży, chociaż na ogół pośredni, wpływ na tę sferę życia. Jednak jestem też pewien, że ówcześni mężczyźni bardzo by zaprotestowali przeciwko takiemu stwierdzeniu, a ich ambicja nie pozwalałaby im na przyznanie mi racji.

Mimo to jestem gotów bronić zaprezentowanej wyżej opinii. Po prostu w międzywojennych źródłach jest ogrom pośrednich informacji o często nieprecyzyjnym wpływie kobiet na podejmowane przez mężczyzn decyzje. Przykładowo przy lekturze niektórych przedwojennych dokumentów, łatwo zaobserwować, jak mężczyźni zmieniali opinię pod wpływem domowych rozmów z swoimi żonami. Niekiedy w ich skutku następnego dnia przychodzili do urzędów i niemalże za wszelką cenę usiłowali zmienić wcześniej powzięte decyzje.

Jak się wydaje, ówczesne małżeństwa w o wiele większym stopniu niż obecnie były kojarzone nie tyle pod wpływem uczuć, miłości łączącej przyszłych małżonków, ale sytuacji osobistej i społeczno-gospodarczej, w jakiej się znajdowali. Nieco paradoksalnie największe odzwierciedlenie tego można znaleźć w pismach przedwojennego proboszcza parafii w Górze, ks. Józefa Gołę-

biowskiego, kierowanych do biskupa chełmińskiego w sprawie udzielenia dyspensy narzeczonemu i wyrażenia przez niego zgody na zawarcie przez nich związku małżeńskiego w obrządku katolickim w przypadku zaistnienia formalnych ku temu przeszkód. Były one głównie dwójakiego rodzaju: któreś z przyszłych państwa młodych było ewangelikiem (ewangeliczką) lub byli ze sobą za blisko spokrewnieni. W uzasadnieniach tych próśb, więzi uczuciowe pomiędzy narzeczonymi na ogół stanowiły wyłącznie dalekie tło, za to często wyróżniano w nich potrzeby gospodarstw rolnych (w nich była niezbędna zarówno męska, jak i żeńska siła robocza) oraz małoletnich dzieci, szczególnie gdy umarła ich matka, a ich owdowiały ojciec szukał kobiecego wsparcia w prowadzeniu rodziny. Niektóre z zawartych w nich sformułowań nie mieszczą się już w dzisiejszych założeniach ideologicznych dotyczących małżeństwa i rodziny, jak chociażby: „Maria ma już 29 lat, a w obecnych ciężkich czasach o wyjściu za mąż ani myśleć nie może, zatem wielkie dla niej szczęście, że jej szwagier pragnie ją mieć za żonę i matkę swoich sierotek”.

Międzywojenna rodzina wykazywała się znaczną zwartością, jej członkowie na ogół mocno siebie wspierali. Często też stanowili swoistą całość gospodarczą, gdyż większość ówczesnych indywidualnych podmiotów gospodarczych – nie tylko gospodarstw rolnych – miała charakter rodzinny. Spoistość ta niekiedy przybierała jednak też mniej chwalebne formy. Jak domniemywano, najbardziej opozycyjny wobec przedwojennego wójta radny gminny (wciągający w lokalne rozgrywki polityczne nawet centralne organy państwa), swoją postawę ukształtował na skutek – jego zdaniem „krzywdzącego zwolnienia brata z pracy w urzędzie gminy”. Gdy wyszło na jaw, że sołtys z Orla sfalszował podpisy pod uchwałą przyznającą mu dodatkowe wynagrodzenie, tłumaczył

się z tego zarzutu, iż to córka zalała atramentem oryginał dokumentu, a on to chciał naprawić...

Bez wątplenia spoistość ta nie była absolutna. Osobiście najbardziej zwróciłem uwagę na informację, że polska mieszkanka Warszawska, używająca jedynie języka polskiego i „wychowująca swoje dzieci w duchu polskim” – jak się okazało poniosła, w odniesieniu do swojego syna, porażkę wychowawczą. Bowiem chociaż „władał on językiem polskim”, to posługiwał się „wyłącznie językiem niemieckim i można go było uważać za zgermanizowanego Polaka”.

Najczęściej spoistość ta upadała z przyczyn materialnych. Najbardziej było to widoczne, gdy członkowie niektórych rodzin musieli ponosić koszty utrzymania innych jej członków, którzy utracili możliwości zarobkowania. Historyczne źródła donoszą o wyrzucaniu niedołączonych rodziców „na bruk”, gorszących kłótniach pomiędzy rodzeństwem, kto i w jakim stopniu w takim przypadku powinien ich wspomagać itp. Na pewno nie były te negatywne zjawiska powszechnymi, ale nie były „nieestety” też jednostkowymi. Jeżeli do tego doliczymy również niekiedy skandaliczne zachowanie władz gminy (i innych organów państwa) w sprawach opieki społecznej, można zauważyć, że na bazie międzywojennych dokumentów Gminy Wejherowo M. Konopnicka mogłaby napisać niejedną nowelę z rodzaju znanej „Miłosierdzie Gminy”, w której napiętnowała właśnie takie postępowanie.

To tylko niektóre przejawy życia rodzinnego międzywojennych mieszkańców Gminy Wejherowo, ich pełne przedstawienie i omówienie na pewno przyniosłoby jeszcze niejedną ciekawą informację, wartą szerszego upowszechnienia.

Bogusław Breza

Bezpłatne usługi informacyjne i doradcze dla NGO

Gmina Wejherowo od stycznia 2013 roku planuje podjąć współpracę na realizację projektu, w ramach którego dostępne będą bezpłatne usługi informacyjne i doradcze dla przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz osób chcących utworzyć organizację pozarządową. Usługi te świadczyć będzie dr inż. Ryszard Zarudzki, doskonale znany już większości mieszkańców naszych sołectw jako konsultant Programów Odnowy Miejscowości.

W ramach projektu „Dobry start – Centra wspierania i informacji organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich” istnieje możliwość udzielania bezpłatnych informacji oraz porad z zakresu: zakładania organizacji pozarządowej, prawa, finansów, księgowości, wypełniania dokumentów aplikacyjnych o dotację oraz realizacji i rozliczania projektów. Organizowane będą również bezpłatne seminaria i szkolenia dla działaczy NGO oraz lokalnych liderów rozwoju.

Głównym celem projektu jest wspieranie aktywności obywatelskiej na obszarach wiejskich, upowszechnienie dobrych praktyk oraz zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych. Projekt „Dobry start” skierowany jest do przedstawicieli organizacji wiejskich powstałych bądź dopiero powstających. W szczególności oferta doradcza skierowana jest do sołectw, które opracowały Plany Odnowy Miejscowości. Dzięki wsparciu informacyjnemu, doradczemu i edukacyjnemu wiejskie organizacje pozarządowe mogą wzmocnić swoją działalność, zwiększyć liczbę swoich członków i sprawnie funkcjonować we własnym otoczeniu. Oferujemy szczegółowe porady na temat organizacyjnych i społecznych uwarunkowań zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich. W czasie realizacji projektu będą organizowane szkolenia i seminaria dla członków organizacji pozarządowych oraz osób zainteresowanych ich założeniem, których celem będzie podniesienie kompetencji. Warto skorzystać!

Jeśli szukają Państwo pomocy lub porady – serdecznie zapraszamy do kontaktu z inspektorem ds. funduszy zewnętrznych i zamówień publicznych Piotrem Hebda z Referatu Funduszy Zewnętrznych i Zamówień Publicznych Urzędu Gminy Wejherowo, tel: 58-677-97-45; fax: 58-677-97-00, e-mail: ue@ug.wejherowo.pl

Zimowe bieganie po plaży z sukcesami!

Kilkuset zawodników z całej Polski wystartowało w XXX Biegu przełajowym o Grand Prix Timex Cup, który w grudniu odbył się na sopockiej plaży. Wśród odważnych biegaczy różnych kategorii wiekowych znaleźli się też bardzo młodzi zawodnicy z naszej Gminy, którzy zakończyli go z niemałymi sukcesami! I tak, w swojej kategorii wiekowej II miejsce zdobył **Błażej Hewelt** z Bolszewa, uczeń V kl. SSP w Orlu. XXI miejsce zdobyła **Angelika Stencel** z Bolszewa, uczennica VI kl SSP w Gowinie, a **Maria Roda** z Gościcina, uczennica V kl. SSP w Gościcinie zajęła XXVIII miejsce. Wszystkim naszym wspaniałym biegaczom serdecznie gratulujemy!

Błażej Hewelt (w środku) to kolejny lekkoatletyczny talent naszej Gminy

Pan Eugeniusz ze swoim instrumentem

Podziękowania

Sołtys i rada sołecka Nowego Dworu Wejherowskiego serdecznie dziękują sponsorom **Jolancie Bobkowskiej i Stanisławowi Bieszk** za materialną pomoc w organizacji gwiazdkowej zabawy dla dzieci.

Sołtys i rada sołecka Reszek serdecznie dziękują **Janinie Potrykus** z Rumi za ufundowanie nagród i **Grażynie Sikorze** za organizację zabaw dla dzieci podczas gwiazdkowej zabawy w świetlicy wiejskiej.

Gminny Ośrodek Kultury składa podziękowanie Panu **Eugeniuszowi Niżnikowi** z Bolszewa za udostępnienie swojej kolekcji rzeźb oraz przekazania na rzecz Gminnego Ośrodka Kultury ręcznie wykonane go instrumentu „Diabelskie Skrzypce”. Wszystkie prace Pana Eugeniusza można oglądać codziennie w godz. 8.00-18.00 w Gminnym Ośrodku Kultury, w Gościcinie, ul. Drzewiarza 2.

Igor ma 7 lat i jest dzieckiem autystycznym. Jest pozytywnym i uśmiechniętym chłopcem, uwielbia gry, układac puzzle i chodząc do szkoły. W szkole cały czas pomaga mu nauczyciel wspomagający, który jest jego asystentem mającym na celu uczyć go prawidłowych zachowań społecznych i pomóc w zrozumieniu poleceń oraz nauce.

W życiu Igora bardzo ważna jest dieta, ponieważ ma nietolerancję pokarmową, jest na diecie bezcukrowej, bezglutenowej, bezkazeinowej. Nie przestrzeganie diety negatywnie wpływa na zachowanie i koncentrację. Dodatkowo bardzo ważna jest suplementacja diety i dostarczanie ważnych minerałów, witamin oraz tłuszczu.

Przekazując 1% podatku mogą Państwo pomóc mojemu synkowi Igorkowi KRS: 0000186434

Cel szczegółowy: Igor Szank 308/S

Lub przekazując darowiznę na konto

Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Słoneczko”
89894400030000208820000010

Konieczne z dopiskiem: Darowizna dla Igora Szank 308/S
dziękuję – mama Igorka

**USŁUGI MURARSKIE, ELEWACJE, DOCIEPLENIA
TYNKOWANIE, POSADZKI, KOSTKA BRUKOWA**

BUDOWA DOMÓW!!!

FRANCISZEK BIAŁK
tel. 607 532 313

Kniewo, Leśna 7, bialk@fachoweuslugi.pl

WYWÓZ NIECZYSTOŚCI PŁYNNYCH

WYKONUJEMY USŁUGI:

- Wywóz nieczystości ciekłych
- Udrażnianie przykanalików i kanalizacji sanitarnej
- Wywóz odpadów stałych, śmieci, gruzu i innych

Beczki 6, 8, 10 i 15 m³

Tel. 058 778 18 18, 0510 133 554

WIADOMOŚCI ROLNICZE

Rolnik ubezpieczony w KRUS chce rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej

Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie pozarolniczą działalność gospodarczą lub podejmie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty ustalonej (corocznie) przez ministra rolnictwa. Od Nowego Roku 2013 wymogi w zakresie zasady wzajemnej zgodności (CROSS COMPLIANCE) zostaną poszerzone o przepisy dotyczące dobrostanu zwierząt. Więcej informacji na ten temat w kolejnym wydaniu Naszej Gminy.

mgr inż. Magdalena Piastowska

BLACHARSTWO BUDOWLANE

**PIOTR
GAFKA**

MONTAŻ

- dachówki
- blachodachówki
- blachy trapezowej

**84-241 Gościcino ul. Szeroka 35
tel. 058 572 12 91, kom. 0604 246 721**

**Wywóz nieczystości płynnych
opróżnianie szamb oraz
zbiorników bezodpływowych**

beczki: 8,5m³; 10.5m³

**Stały wywóz – umowy
AWARIE 24h**

509 900 123

Zawsze szybko i tanio!

**OKRĘGOWA STACJA
KONTROLI POJAZDÓW GWE/017**

**Zbieżność kół • Naprawy bieżące
Ubezpieczenia komunikacyjne**

GODZINY OTWARCIA
PN - PT 7⁰⁰ - 21⁰⁰
SOBOTA 7⁰⁰ - 15⁰⁰

**84-252 Zamostne, Góra, ul. Zamostna 35
tel. /58/ 673 29 93, NIP 588-226-81-14**

PHU KOMPLEKS KOŁO

84-239 Bolszewo, ul. Główna 10A

tel./fax 58 572 00 20, 502 039 025

SERWIS OGUMIENIA

osobowe, dostawcze, TIR-y

MECHANIKA POJAZDOWA

Klocki hamulcowe, geometria kół, amortyzatory, zawieszenia, oleje i filtry, klimatyzacja, komputer-diagnoza, układy wydechowe, prostowanie i malowanie felg

MECHANIKA CIĘŻAROWA

 POMOC DROGOWA tel. 531 000 995

www.kompleks-kolo.pl

AUTO GAZ NABAKOWSKI

- Montaż instalacji gazowych typu LOVATO do samochodów wszystkich marek już od **1300zł**
- Montaż sekwencyjnego wtrysku gazu do samochodów z kolektorem plastikowym już od **2400zł**
- Pokrowiec na koło zapasowe GRATIS!
- Naprawy bieżące

Korzystne raty!

Góra ul. Wiejska 59

Kierunek Bolszewo-Zamostne

tel. 58 572-23-22, 604-247-432,

604-388-849

Prezencik

Prezenty na różne okazje: zegarki, szkło, porcelana, dewocjonalia

Bizuteria:

- złota,
- srebrna
- obrączki ślubne, naprawy, przeróbki

JUBILER

Bolszewo, ul. Główna 9 (przy kościele)

tel. 515 242 228, Mirosława Loewenau

STUDIO KWIATOWE

Krystyna Głowienka

- kwiaty
- kartki
- znicze

ORLE ul. Wejhera 45 — upominki

tel. kom. 886 73 78 89

ZAKŁAD POGRZEBOWY

 Lademann

PEŁEN ZAKRES USŁUG POGRZEBOWYCH

84-200 Wejherowo, ul. Chopina 7

Telefony całodobowe (058) 672-31-36; tel. Kom 0509-255-665

Biuro czynne codziennie od 8.00–16.00, Sobota od 8.00–13.00

USŁUGI SZKLARSKIE JERZY TROCKI

Bolszewo ul. Wejherowska 8A, tel. 058 778-30-56

WIDEOFILMOWANIE

LANC, BOLSZEWO ul. Graniczna 10 tel. 058 672-29-90

Przegrywanie kaset wideo na płyty DVD –

Zdjęcia cyfrowe w czasie filmowania – Sesje zdjęciowe

KAMERY I STUDIO PROFESJONALNE CYFROWE NOWEJ GENERACJI

ZAKŁAD POGRZEBOWY

Uzdrowski

ŚWIADCZYMY KOMPLEKSOWE USŁUGI
GWARANTUJEMY NAJWYŻSZĄ JAKOŚĆ

Oprawa muzyczna ceremonii gratis, największy wybór trumien

84-200 Wejherowo, ul. Nanicka 2

Telefony całodobowe: 58 677 56 17, 0 607 291 564

USŁUGI KUCHARSKIE

Maria Trocka

**WESELA, PRZYJĘCIA ORAZ INNE
IMPREZY OKLICZNOŚCIOWE**

Góra ul. Tulipanowa 8, tel. 502-652-071

WULKANIZACJA

- opony nowe, używane, bieżnikowane
POMOC NA TELEFON 24 H
Paweł Holka, tel. 695 944 418
Nowy Dwór Wejherowski
ul. Wejherowska 4

ETERNIT

USUWANIE, TRANSPORT, UTYLIZACJA

tel. 058 671 85 63, tel./fax 058 671 48 82

MAXMED
ZAKŁAD USŁUGOWO-HANDLOWY

ORLE, ul. Pomorska 49

Dobry **Kredyt** Gotówkowy

*Kredyt
na który Cię stać!*

Oprocentowanie od
9%

Najbliższe oddziały Banku

Wejherowo **Bolszewo** **Reda**
ul. Pucka 5 ul. Zamostna 3c ul. Gdańska 30

*Przykład reprezentatywny: Całkowita kwota kredytu = 5 500 zł. Okres kredytowania = 24 miesiące. Oprocentowanie kredytu = 14,80%. Wysokość opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu (odsetki, opłaty, prowizje i marże) = prowizja: 220,00 zł; odsetki: 887,73 zł. Całkowita kwota do zapłaty = suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu = 6 607,73 zł. RRSO = 20,74%. Rata kredytu (annuitetowa) = 266,16 zł. Ubezpieczenie na życie kredytobiorcy = 246,84 zł wówczas RRSO = 26,85%

www.bank-kaszubski.pl

USŁUGI KAMIENIARSKIE

DIAMENT

SPECJALIZUJEMY SIĘ W PROJEKTOWANIU I PRODUKCJI NAGROBKÓW

NASZE PRODUKTY CHARAKTERYZUJĄ SIĘ SOLIDNYM WYKONANIEM

ORAZ CIEKAWYM WZORNICTWEM

REALIZUJEMY TAKŻE INDYWIDUALNE PROJEKTY NASZYCH KLIENTÓW

UDZIELAMY PISEMNEJ GWARANCJI NA WYKONANE PRZEZ NAS USŁUGI

NA PLACU POSIADAMY ZAWSZE PONAD 120 GOTOWYCH NAGROBKÓW

GROBOWCE NAGROBKI

ROBAKOWO ul. WEJHEROWSKA 6 tel. 58 678 13 76

NASZA GMINA - MIESIĘCZNIK SAMORZĄDOWY GMINY WEJHEROWO

Wydawca: Urząd Gminy Wejherowo: Os. Przyjaźni 6, 84-200 Wejherowo, tel./fax 58 677-96-05, e-mail: redakcja_ng@ug.wejherowo.pl

Redaguje: Olga Niemi

Druk: Drukarnia Pomorska ANAM, ul. 12 Marca 153A, 84-200 Wejherowo

Wydawca nie odpowiada za treść ogłoszeń i reklam